

сучасні виклики. Mechanism of an Economic Regulation, (2 (104), 54-60. <https://doi.org/10.32782/mer.2024.104.07>

7. Настич І. Логістика в Україні: зміна фокуса та перспективи відновлення. URL: https://propertytimes.com.ua/industrialnaya_nedvizhemost_logistika_v_ukrayini_zmina_fokusa_ta_perspektivi_vidnovlennya

8. Обух В. Логістична складова повоєнного відновлення: підходи та пошук ресурсів. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3700927-logisticna-skladova-povoennogo-vidnovlennya-pidhodi-ta-posuk-resursiv.html>

9. Свириденко Ю. Допомога бізнесу на понад 41 млрд грн. Міністерка економіки Юлія Свириденко про шість основних економічних програм у проекті держбюджету-2024. URL: <https://forbes.ua/money/dopomoga-biznesu-na-ponad-41-mlrd-grn-geben-ministerka-ekonomiki-yuliy-sviridenko-pro-shist-osnovnikh-ekonomichnikh-program-u-proekti-derzhbyudzhetu-2024-26092023-16256>

10. Шевченко Р. Куди переїжджає український бізнес з початком повномасштабного вторгнення: статистика Опендатабот. URL: <https://mixfin.com/ua/blog/relokatsiia-biznesu-v-ukraini>

11. Як український бізнес виживає в умовах війни? URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/1810/how-does-ukrainian-business-survive-the-war>

12. Дикань О.В., Компанієць В.В., Бела О.О. Соціальна відповідальність українського бізнесу: стан та актуальні акценти розвитку. URL: https://www.researchgate.net/publication/379361841_SOCIALNA_VIDPOVIDALNIST_UKR_AINSKOGO_BIZNESU_STAN_TA_AKTUALNI_AKCENTI_ROZVITKU

13. 2 з 5 CEO опитаних компаній ЕВА прогнозують зростання доходів у 2024 році. URL: <https://eba.com.ua/2-z-5-seo-opytanyh-kompanij-eva-prognozuuyut-zrostannya-dohodiv-u-2024-rotsi/>

14. Пошук кваліфікованих працівників – проблема №1 для 60% роботодавців, – результати опитування. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=e9317d6b-282f-4346-bc90-2cc7b70a45b5&title=PoshukKvalifikovanikh>

15. Кроливець А. Як бізнесу подолати кадрову кризу. URL: <http://surl.li/yvmxsi>

Білик Я.Ю.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студент БП «Фінанси, банківська справа та страхування»

Долінський Л.Б.

д.е.н., професор кафедри фінансів

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ СВІТОВИХ РИНКІВ ПРЯМОГО ІНВЕСТИВАННЯ

Під час пандемії коронавірусу фонди прямих інвестувань у країнах Заходу зазнали уповільнення темпів укладання інвестиційних угод. У дослідженні аналізується сучасний стан прямого інвестування на Заході та головні виклики, яких зазнала ця галузь під час постреcesійного відновлення у 2022-2023 роках.

Роль галузі прямих інвестицій відділяється з-поміж інших видів управління активами низькою чутливістю до економічних криз. Однак, ситуація із динамікою ринків капіталу у період постковідного економічного відновлення свідчить про необхідність дослідити наявність факторів, що вплинули на уповільнення динаміки показників.

Серед фондів прямого інвестування на Заході виділяють два основні типи: венчурного та прямого капіталу. Венчурні фонди (Venture Capital) інвестують у ранні стадії бізнесів, щоб прискорити їх розвиток і згодом продати акції через злиття та поглинання (M&A) або публічне розміщення (IPO) (зазвичай через 5-10 років). Фонди прямих інвестицій (Private Equity), здебільшого орієнтовані на досить зрілі компанії, що можуть бути недостатньо ефективними або недооціненими ринком, викупають їх із метою великого підвищення прибутковості для перепродажу (зазвичай через 8-15 років).

Порівняння приватного капіталу із венчурним

Параметр	Приватний капітал (PE)	Венчурний капітал (VC)
Рівень ризику (для інвесторів)	Низький до середнього	Високий
Рівень зрілості компанії	Пізня рання стадія до зрілості	Рання стадія
Контроль інвестора	Зазвичай низький до середнього	Зазвичай високий
Фокус галузі	Усі галузі	Зазвичай технологічні компанії
Середній розмір угод	Переважно від \$25 млн+	Переважно близько \$10 млн
Пропорції власності в активах	Переважно 100%	Переважно менше 20%

Джерело: Складено автором на основі даних [1]

Також виділяють третій тип капітал зростання, проміжний між венчурним та приватним капіталом. Капітал зростання (Growth Equity) – це інвестиційна стратегія, орієнтована на придбання міноритарних пакетів акцій у компаніях на пізніх стадіях розвитку, які демонструють швидке зростання зі значним потенціалом зростання в розширенні, з метою фінансування їхніх планів щодо подальшого розширення [4].

Інвесторами у фондах прямого інвестування є лімітовані партнери (Limited Partners), що вносять основну частину капіталу та генеральні партнери (General Partners), що управляють активами фонду. При цьому, прибуток лімітованих партнерів залежить від дохідності інвестованих активів, а генеральних також від комісії за управління.

Інституційні та індивідуальні інвестори погоджуються на конкретні умови інвестування, визначені в договорах лімітованого партнерства. Головна відмінність між видами партнерів у цьому договорі полягає у рівні ризику. Лімітовані партнери мають ризикованість, пропорційну до суми, яка ними інвестується. Водночас генеральні партнери несуть повну відповідальність перед ринком, тобто якщо фонд втрапить вартість портфельних активів до від'ємної облікової вартості, генеральні партнери зобов'язані покрити будь-які борги фонду [2].

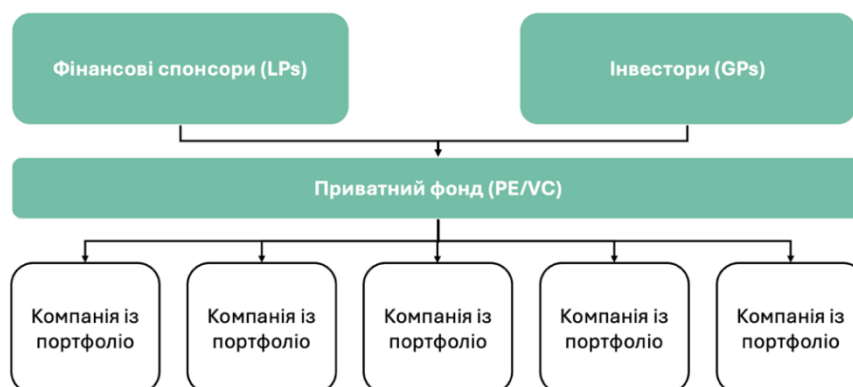

Рис. 1. Структура приватних фондів

Джерело: Складено автором на основі даних [3]

У 2023 році приватний капітал продовжив падати під впливом різкого зростання відсоткових ставок, що призвело до значного скорочення кількості угод, виходів з інвестицій та залучення капіталу. Проблема виходу з інвестицій стала найбільш нагальною, оскільки лімітовані партнери стримують вливання капіталу у нові фонди, за винятком найбільших та найстаріших. Хоча довгостроковий прогноз залишається оптимістичним, подолання цих труднощів вимагає

більш надійних підходів до створення вартості та інновацій у прийнятті рішень, пов'язаних із ліквідністю [5].

Загальні показники галузі прямих інвестицій дуже схожі на часи глобальної фінансової кризи 2008 року. Обсяг угод зменшився на 60%, а кількість на 35% відносно пікових показників 2021 року. Обсяг виходів із інвестицій (Exits) впав на 66%, а кількість закритих фондів знизилась майже на 55%. Однак причини цих скорочень суттєво відрізняються від тих, що були у 2008–2009 роках, і потребують іншого погляду на ситуацію [6].

Після фінансової кризи 2008 року центральні банки знизили відсоткові ставки для стимулювання економічної активності, що повільно стабілізувало економіку та допомогло приватному капіталу повернутися до розвитку. Період зростання, що тривав протягом наступних років, створив більш комплексну індустрію приватного капіталу, ніж у 2008 році.

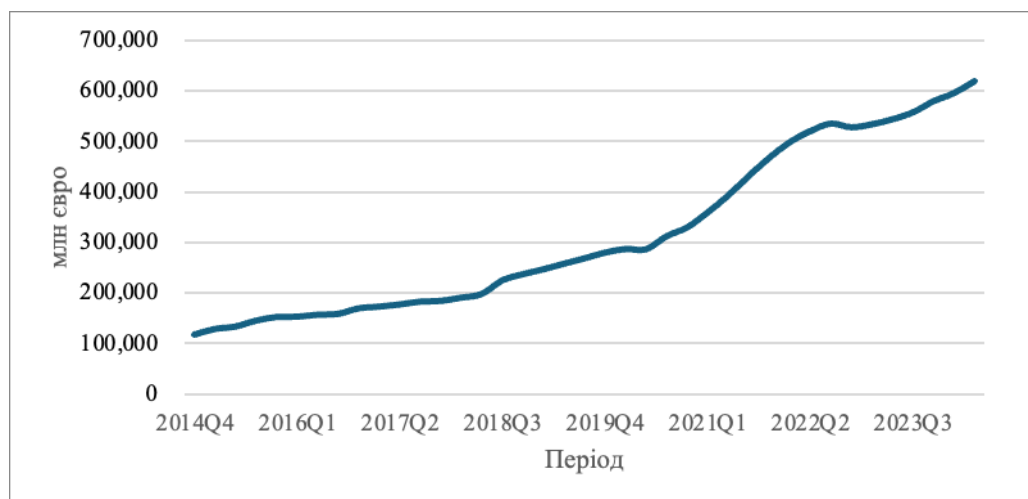

Рис.2. Активи під управлінням фондів прямого капіталу у Єврозоні

Джерело: Складено автором на основі даних [5]

На рис.2 зображений обсяг сукупної вартості активів під управління фондів прямого капіталу у країнах Єврозони [5]. Незважаючи на зниження показників кількості на об'єму нових угод під час ковідної рецесії, цей показник зазнав лише незначного падіння у другій половині 2022 року. Така ситуація може бути пов'язаною із низьким рівнем падіння вартості портфельних активів та високим рівнем інфляції.

Галузь прямих інвестицій зростає на тлі постпандемічного відновлення. Фонди приватного капіталу залишаються одним із найбільш динамічних видів управління інвестиційними активами та генерують прибутки для інвесторів попри зміну економічних циклів. Варто зазначити, що як і після минулих рецесій, головним стимулом відновлення інвестиційної активності залишається зниження відсоткової ставки центробанками. Зі зниженням вартості левериджу за умов стабілізації ринків капіталів, фонди стають більш толерантними до ринкових ризиків та, відповідно, активізують пошук нових угод. Пошук зв'язку між показниками активності прямих інвестицій та сукупного ринку капіталу залишається для подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Навчальні матеріали Aalto School of Business | Aalto University. (n.d.). URL: <https://www.aalto.fi/en/school-of-business>
2. Baldwin, J. G. (2024, August 29). What is the structure of a private equity fund? Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/articles/investing/093015/understanding-private-equity-funds-structure.asp>
3. Chen, J. (2024, April 10). Private equity explained with examples and ways to invest. Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/p/privateequity.asp>
4. Kim, J. (2024, February 20). Growth Equity primer. Wall Street Prep. URL: <https://www.wallstreetprep.com/knowledge/growth-equity-guide/>

5. European Central Bank Data Portal. (n.d.). URL: <https://data.ecb.europa.eu/>
6. Global Private Equity Report 2024. (n.d.). Bain. URL: <https://www.bain.com/insights/topics/global-private-equity-report/>
7. Dahlqvist, F., Green, A., Maia, P., Mangan, C., Nee, A., Quigley, D., Sanghvi, A., Schneider, R., Spivey, J., & Vickery, B. (2024b). McKinsey Global Private Markets Review 2024: Private markets in a slower era. In McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/private-capital/our-insights/mckinseys-private-markets-annual-review>

Бойко С. В., Хлань А. О.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»,
студентки БП-1 «Маркетинг»
Науковий керівник – доктор філософії з економіки,
старший викладач Палієнко Т.П.

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ТА ПІДТРИМКИ КРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Активне розповсюдження та використання криптовалюти як інструменту підтримки економіки в умовах воєнного часу стає все більш актуальним питанням як у наукових дослідженнях, так і в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

З огляду на неспровоковану російську агресію проти України, яка загострила потребу в підтримці української армії, гуманітарній допомозі народу та постраждалим родичам і друзям, криптовалюта виступає як гнучкий, децентралізований інструмент для забезпечення надійного та швидкого фінансування різних потреб, які виникають через воєнні дії, що й актуалізує тему даного дослідження.

Поняття «криптовалюта» визначається як: «цифрова валюта, створена у загальнодоступній мережі, а не урядом, яка застосовує криптографію для забезпечення безпечного надсилання та отримання платежів» [1]. Децентралізація цього інструменту означає, що він не підпорядкований жодній центральній установі чи організації, що зменшує ризики маніпуляцій і зловживань з боку урядів або фінансових установ. Криптовалюта ґрунтується на використанні блокчейн-технології, яка забезпечує прозорість і безпеку транзакцій. Кожна транзакція фіксується у розподіленій базі даних, яка є доступною для всіх учасників мережі, що робить можливими швидкі та безпечні грошові перекази між користувачами без необхідності залучення посередників у вигляді банків.

Основними перевагами криптовалюти є:

- безпеку даних власників;
- незалежність від держави та фінансових установ;
- конфіденційність;
- доступність і глобальність;
- захищеність від інфляції;
- глобальність;
- більше можливостей для бізнесу [9].

17 лютого 2022 р. Верховна Рада України ухвалила закон «Про віртуальні активи», який 15 березня 2022 р. був підписаний президентом України. Це вирішило питання із правовою невизначеністю криптовалюти в Україні [4].

У 2023 році Україна зайняла 5 місце за популярністю використання криптовалюти, відповідно до даних щорічного дослідження «World Crypto Adoption Index 2023», проведеного компанією Chainalysis [2]. Також у 2024 році Україна посіла 6 місце у рейтингу Global Adoption Index, що визначає індекс впровадження криптовалюти [3].

З початку повномасштабного вторгнення в Україну на державному рівні було створено кілька криптогаманців для переказу коштів на потреби армії, наприклад: гаманець Резервного криптовалютного фонду України від криптобіржі KUNA, офіційний гаманець Polkadot, проєкт